

INFORMACIJOS

Informationsblatt der Litauischen Volksgemeinschaft in der Bundesrepublik Deutschland, e. V.

(17a) Weinheim/Bergstr. Postfach 233, Deutschland

Nr. 7 (155) 1958 m. lapkričio 18 d.

Šis leidinys leidžiamas rankraščio teisėmis. Pasi-
naudojant jo žiniomis, maloniai prašoma nurodyti šaltinį.

ŠIANDIEN LATVIŲ TAUTA MINI NEPRIKLAUSOMYBĖS 40-SIAS METINES !

Šiandien, lapkričio 18 d., pavergtoje Tėvynėje ir laisvajame pasaulyje esantieji latviai širdyse mini ar viešai švenčia 40-tąją savo nepriklausomybės atgavimo sukaktį.

PLB Vokietijos Krašto Bendruomenė ir jos organai nuoširdžiai sveikina brolius latvius šia iškilminga proga. Reiškiame linkėjimus, kurių įsikūnijimo karštai trokštame. Latvijos laisvės atgavimo reikalas yra neatskiriama susijęs su Estijos ir Lietuvos nepriklausomybės atstatymo siekiu. Todėl minime Latvijos nepriklausomybės keturiasdešimtmetį lyg savąjį. Latvių ir lietuvių giminingoms tautoms nebūtų auksinės likimo dovanos, kaip kad susilaukti vieną dieną galimybės vėl džiaugtis nepriklausomybe laisvame Pabaltijyje. Tai yra mūsų linkėjimas, prie kurio jungiasi kiekvienas lietuvis, su didžia pagarba ir giliu jausmu šiandien minįs latvių tautos Lapkričio 18-tąją.

PLB Vokietijos Krašto

Taryba ir Valdyba

Bendruomenės narių pilnateisiškumo reikalu

Pereitame biuletenio numeryje, kalbant šiuo reikalu buvo padaryta korektūros klaida. Būtent, buvo pažymėta, jog Bendruomenės Tarybą ateinančiais metais rinkti teisę turės tik tie nariai, kurie bus apsimokėję solidarumo mokesį už 1957 metus ar bus pagal statutą nuo jo atleisti. Turėjome galvoje ne 1957 m., bet 1958 m. Taigi, savo pareigą minėta prasme bus atlikęs kiekvienas, kuris apsimokės solida-

rumo mokesčių už 1958 m. ar dėl aiškaus neturto bus nuo jo atleistas. Apylinkių valdybos bei seniūnai prašomi apsimokėjusių ar nuo solidarumo mokesčio atleistųjų sąrašus pristatyti Krašto Valdybai iki 1959 m. kovo 1 d. (Apylinkės organai turi teisę, esant būtinam reikalui, nuo mokesčio atleisti iki 10% apylinkės narių). Sąrašų duomenys turi atitikti K-vai tenkančio solidarumo mokesčio dalies įmokėjimams K-vai už 1958 m. Remiantis tais duomenimis, bus sudaryti Tarybą rinkti teisę turinčiųjų sąrašai.

Mes prašome Bendruomenės narių tokį sutvarkymą suprasti ir jo vykdymą palaikyti. Tai nėra koks nors išimtinis, vien dabartinės Kr. Tarybos ar Valdybos interesas. Reikalas liečia visos Bendruomenės ateitį ir taip pat jos būsimųjų centrinių bei apylinkių organų veiklos pagrindus. Mūsų organizacija neteks pagarbos iki šiol mus rėmusių nelietuviškųjų institucijų bei atitinkamų pabėgėlių reikalams vokiškų įstaigų akyse, jei mes nesusitvarkysime, nesudrausmimsime ir patys nepadarysime to, ką tikrai galime padaryti. Paramos nevertas tas, kuris pats sau nenori padėti.

Savaime aišku, solidarumo mokesčio nesusimokėjimas neišskiria jokio lietuvio iš Bendruomenės. Jai gali priklausyti ir iš Lietuvos kilę kitataučiai. Taip pat pilietybė nevaicina jokios rolės. Visa ką lemia tik apsisprendimas ir noras remti Bendruomenės patriotiškus tikslus ir vienu ar kitu būdu pasitarnauti Lietuvos laisvės reikalui.

Vienok, Bendruomenės statutai numato aktyviųjų ir pasyviųjų narių kategorijas. Ir tik susitvarkę su solidarumo mokesčiu nariai laikomi aktyviais ir turi teisę, ar tai balsavimo, ar kitais būdais dalyvauti Bendruomenės reikalų sprendime. Tai yra visiškai normalu ir kiekvienam lojaliam Bendruomenės nariui savaime suprantama. Tačiau solidarumo mokesčio susimokėjimas nėra vien balsavimo ar nebalsavimo reikalas. Jis yra daugiau negu formalumas. Mes kreipiamės į kiekvieno Bendruomenės nario išmintį bei lojalumą, prašydami suprasti, kad kalbamos pareigos atlikimas yra vienintelis tikras mūsų organizacijos veiklos materialinis pagrindas. Be šio pagrindo net ir didžiausiu idealizmu pagrįsta veikla neišvengiamai baigsis nusivylimu. Todėl ir prašome tos elementariškos pareigos atlikimo - ne dėl savęs, bet dėl Bendruomenės, dėl jos esamųjų ir visų būsimųjų organų veiklos sėkmės užtikrinimo.

Erdmono Simonaičio jubiliejaus pagerbimas

Š.m. spalio 31 d. Krašto Valdyba surengė savo vicepirmininkui ir Mažosios Lietuvos Tarybos Prezidiumo Pirmininkui pagerbti aktą Vasario 16-sios gimnazijos salėje. Pagerbimo akte dalyvavo apie 40 kviestinių svečių ir gausus būrys vyresniųjų Vasario 16-sios gimnazijos mokinių.

E. Simonaičio 70-ties m. amžiaus pagerbimo aktą atidarė KV pirmininkas K. Drunga, savo kalboje iškėlęs jubilato bekompromisišką lietuviškumą, kuris E. Simonaitį, gimusį ir gyvenusį dviejų tautų susitikimo riboje, nenuvedė patogesniu keliu su fiziškai stipresniuoju, nenuviliojo į išėitį, kurį galėjo diktuoti oportunizmas. Kalbėtojas kvietė, ypač jaunuosius minėjimo dalyvius, pasekti jubilato pavyzdžiu ir ištikimybę savai tėvynei ir tautai esamose sąlygose vertinti kaip žmogiškai kilniausią ištikimybę teisingumo idealui, pagal kurį šiame Dievo sukurtame pasaulyje kiekviena tauta, didelė ar maža, kiekvienas žmogus, stiprus ar silpnesnis, turi lygias prigimtines teises.

Toliau E. Simonaitį sveikino savo vadovaujamųjų institucijų ar atstovaujamųjų visuomeninių vienetų vardu - J. Glemža, VLIKO-VT pirmininkas, Dr. J. Grinius, Vasario 16-sios gimnazijos direktorius,

S. Antanaitis, PLB Huettenfeldo apylinkės pirmininkas, ir F. Skėrys, evangelikų Jaunimo ratelio vadovas. Sveikinusieji iškėlė jubilieato nuopelnus veikloje dėl lietuvių tautos interesų, dėl to patirtus persekiojimus ir kančią nacių koncentracijos stovyklose ir kitus svarbiuosius gyvenimo bei veiklos momentus. Gimnazijos vardu E. Simonaičiui buvo įteiktas gražus gėlių aranžementas.

Buvo išvardinti gausūs sveikinimai raštu, kurių E. Simonaitis susilaukė iš mūsų diplomatinių ir visuomeninių veiksmų, religinių institucijų vadovų, Mažosios Lietuvos judėjimo veikėjų, lietuviškų darbo bei sargybų kuopų vadų, kitų lietuviškosios visuomenės veikėjų bei privačių bičiulių. Dalyviai sugiedojo jubilieatui Ilgiausių Metų.

Savo padėkos žodyje jubilieatas išreiškė nenuilstamą pasiryžimą ir toliau, kiek jėgos leis, dirbti ir gyventi lietuviybės reikalams. Drauge jis pabrėžė, kad savo nušistatymuose ir veikloje jis nematęs jokio išimtinio reikalo, bet visą gyvenimą skaitęs, kad atliekams tik savo patriotine prasme privalomą lietuvių pareigą.

Minėjimas baigtas Tautos Himnu. Po viešo akto įvyko pobūvis, kurio metu susirinkę svečiai turėjo galimybės didesniame būryje keltą valandų praleisti lietuviškoje, draugiškoje nuotaikoje. Minėjime ir pobūvyje be jau minėtų pavardžių dalyvavo dar VLIKo VT nariai Dr. P. Karvelis ir J. Kairys, KV nariai Dr. kun. J. Aviža ir J. Stankaitis, dipl. ekonomistas kpt. J. Matulaitis, majoras J. Čerņius, majoras J. Kriščiūnas, eilė kitų sargybos kuopų narių ir arčiau Huettenfeldo gyvenančių Bendruomenės narių ir "Last but not least" Bendruomenės Tarybos narys ir buvęs ilgametis KV pirmininkas dipl. inž. P. Zundė.

Erdmonas Simonaitis gimė 1888.X.30 Spiečiuose, Pagėgių apskr. Į lietuvišką veiklą jis įsitraukė nuo 1909 m., kai apsigyveno Tilžėje ir susipažino su Vydūnu, E. Jagomastu ir kitais lietuviškais veikėjais. Nuo tų metų E.S. įsijungė į Tilžės Lietuvių Giedotojų Draugiją, kuriai vadovavo Vydūnas. 1910 m. įsteigė su K. Gudaičiu ir J. Jonušaičiu Lietuvių klubą, kuriam vadovavo du metus. Klube E.S. skaitadyvo paskaitas apie Lietuvos istoriją. Labai gyva to meto lietuvių veikla Tilžėje buvo neigiamai paveikta I-jo Pasaulinio karo. Ir E.S. buvo mobilizuotas 1915 m. ir jam teko būti fronte Galicijoje ir Prancūzijoje. Į Lietuvą E.S. vėl galėjo grįžti tik 1918 m. rugpiūčio mėn. ir kurį laiką dirbo Vilniuje, kur teko susipažinti ir sueiti į ryšius su Lietuvos Tarybos nariais. Prasidėjus Pasaulinio karo paliauboms E.S. tais pačiais metais grįžta į Tilžę, aktyviai dalyvauja Mažosios Lietuvos Tautinės Tarybos sudaryme 1918 m. lapkrityje. Bolševikams pradėjus Lietuvą pulti E.S. stoja su kitais mažlietuviškais savanoriais į Tauragės Žemaičių batalioną. Versalio taikos sutartimi Klaipėdos kraštą atskyrus nuo Vokietijos, veiklos centras iš Tilžės nusikėlė į Klaipėdą. Prancūzams perėmus valdžią Klaipėdos krašte, buvo sudaryta Direktorija vien iš vokiečių. Tik po ilgų pastangų, silpno kompromiso pasėkoje prie 7 vokiečių Direktorijoje buvo kooptuotas E.S. ir puslietuvis kun. H. Reidys. Prancūzams nelinkstant Klaipėdos krašto gražinti Lietuvai, o vietoj to siekiant duoti Lenkijai šioje Lietuvos dalyje privilegijų, E.S. pasipriešinimo vardan iš Direktorijos pasitraukė. 1922 m. lapkrityje E.S. dalyvavo derybose Paryžiuje, kur buvo tartasi drauge ir su Klaipėdos vokiečiais dėl krašto atėities. Klaipėdos kraštui grįžus prie Lietuvos E.S. buvo pradžioje Šilutės apskr. viršininku (1924 m.) ir 1926 m. Klaipėdos krašto Direktorijos pirmo viršininku. 1924 - 1926 m. laikotarpyje, E.S. būnant Šilutės apskr. viršininku, buvo pirmas atvejis, kada Klaipėdos krašte tokioms pareigoms buvo paskirtas lietuvis.

Nuo 1926 m. lapkričio iki 1934 m. E.S. buvo Klaipėdos apskr. viršininku, o nuo 1935 m. - vienus metus Klaipėdos miesto vyr. burmistru. Naciams Klaipėdos kraštą per prievartą nuo Lietuvos atskyrus, E.S. 1939.III.21 išvyko į Kauną. Prasidėjus Reicho - Sov. Sąjungos karui ir vokiečių kariuomenei Lietuvą užėmus, E.S. buvo tuoj Gestapo suimtas ir 4 metus kalintas Mauthausen ir Dachau koncentracijos stovyklose.

1946 m. Fuldoje buvo atnaujinta Mažosios Lietuvos Tarybos veikla ir jos pirmininku išrinktas E.S., einąs šias pareigas ir šiandien. Be to, E.S. nuo Bendruomenės įsisteigimo pradžios buvo nuolat jos įvairių centrinių organų narys, o taip pat atstovauja mažlietuviams VLIKE.

Sveikiname kun. senj. A. Kelerį !

Š.m. spalio 7 d. Esslingene, prie Stuttgarto įvyko Evangelikų liuteronų bažnyčių tremtyje konvento Vakarų Vokietijoje posėdis. Konventą sudaro lietuvių, latvių, estų, lenkų ir vengrų evangelikų bažnyčių vadovybių atstovai. Konventas susikūrė prieš du metus. Jo ligšiolinį prezidiumą sudarė Švedijoje gyvenąs latvių arkivyskupas Dr. T. Grinbergs ir Pasaulio Liuteronų sąjungos atstovas L. Pavuls. Konventas, kaip platesnis bažnyčių junginys, turi didesnę svorį Vakarų Vokietijoje ir tarptautinėje plotmėje. Minimajame posėdyje, kuriame dalyvavo arkivyskupas Grinbergs ir dekanas Sanders, estų dekanas Vahero, lietuvių kun. senj. A. Keleris, lenkų kun. Dietrich, vengrų bažnyčios atstovas Szalay ir PLS atstovas Pavuls, buvo perrinktas prezidiumas sekantiems dviem metams. Į jį vienbalsiai išrinkti: pirm. - kun. senj. Keleris ir reikalų vedėju - Pavuls. Konventas svarstė tremties bažnyčių finansinę padėtį, bendradarbiavimą su Vokietijos kraštų bažnyčiomis, metrikų registraciją, santykius su tėvynių bažnyčiomis, tremties bažnyčių atstovavimą tarptautiniuose bažnytiniuose suvažiavimuose ir kitus reikalus.

Nuoširdžiai sveikiname kun. senj. Kelerį ir džiaugiamės, kad lietuvis buvo išrinktas toms augštomis pareigoms.

KULTŪRINIAI REIKALAI

Lietuviškosios grafikos paroda Muenchene

Š.m. spalio 16 - lapkričio 14 d.d. Muenchene, Free Europe išlaikomose "Haus der Begegnung", vyko lietuviškosios grafikos paroda. Buvo išstatytas rinkinys, kurį sutelkė KV, talkininkaujama dail. A. Krivicko. Šiuo metu rinkinį sudaro 35 eksponatai, kuriuos prisiuntė Paulius Augius, Alfonsas Dargis, Viktoras Petravičius, Romas Viesulas (visi iš JAV), Vaclovas Ratas (Australija) ir Alfonsas Krivickas (Vokietija).

Paroda, kuri buvo pirmas šios rūšies bandymas pastaruoju metu, buvo įvertinta labai gerai. Susilaukta komplimentų, kad tai buvusi viena iš geriausių parodų, kurios "Haus der Begegnung" nuolat ruošiamos. Parodą paminėjo X.20 Bavarijos radiofonas savo programoje ir trumpus bet palankius aptarimus įsidėjo didžiausias Bavarijos laikraštis "Sueddeutsche Zeitung" ir "Muenchener Merkur". "Sueddeutsche Zeitung" pvz. sakoma taip:

"... Mūsų laikų tautų kilnojimasis atvedė daug menininkų iš Rytų į Vakarus. Iš 6 lietuvių grafikų, kurie šiuo metu svečiuojasi "Haus der Begegnung", 4 gyvena Amerikoje, 1 - Australijoje ir 1 - Vakarų Vokietijoje. Lietuvoje jau nuo seno egzis-

tavo augštai išvystyta, liaudies tradicija paremta medžio raižinių grafika. Prigimtinė šio tikro iš liaudies kilusio meno jėga ir šiluma yra iki šių dienų išsilaikiusi. Prisirišimas prie žemės, prie gaivališkai mylimos žemės, ir prie miškų platybės teikia šiai grafikai šilimos ir tylaus religingumo atmosferą. Turime galvoje pvz. Pauliaus Augiaus raižinius "Malda" ir "Procesija" ir Viktoro Petravičiaus kaimo motyvus. Vidiniai pergyvenimai kietos medžio medžiagos sudrausminami paprastesnėse juoda - balta formose. Vaclovas Ratas svarbiausias seno padavimo pasaulio figūras atveda dabartin. Neskaitant augštos rūšies mažų iliustracijų, jis Muenchene atstovaujamas tik vienu imponuojančiu peisažu. Pas Alfonsą Dargį jau stipriau pasireiškia vakarietiškos įtakos. Motyvai (Mergaitė ir paukštis, Šv. Jurgis) pervedami į plokštumą ir dekoratyviškumą. Ekspresionizme išaugusio Romo Viesulo litografijos patraukia savo intensyviu braižu ir originaliomis kompozicijomis. Alfonso Krivicko piešiniuose dalykai yra virtę simboliais ir grynai grafiškomis metaforomis..."

Taip pat dėl parodos labai palankiai pasisakė Free Europe Muenchene leidžiamas "Exil Zeitung Dienst" ypatingai išskeldamas R. Viesulo V. Petravičiaus ir P. Augiaus darbus. Tas pats leidinys pabrėžia ir vokiečių kritikų parodai parodytą interesą ir įvertinimą.

Šis lietuviškos grafikos rinkinys papildomas 4 - iais iš Telesforo Valiaus (Kanada) gautais labai gražiais darbais, kurie rinkinį dar labiau praturtins. Be to, yra padaryti žygiai gauti V.K. Jonyno ir kitų mūsų grafikų darbų. Gruodžio 5-7 d.d. rinkinys bus išstatytas Wuerzburge, Baltų Draugijos rengiamų kultūrinių dienų rėmuose. Tuoju po to įvyks paroda Hamburge esančiame "Haus der Begegnung". Ateinančių metų pačioje pradžioje rinkinys parodai bus išstatytas Bruesselyje. Yra interesentų šią parodą surengti ir kituose didesniuose Vokietijos miestuose bei kultūriniuose centruose.

(Lietuviškoji spauda prašoma šią žinią perspausdinti ir savo ruožtu paraginti lietuvius grafikus, kurie šioje parodoje dar neatstovaujami, prisijusti PLB Vokietijos KV-ai keletą savų darbų. Gaudami grafikos darbus KV skaito jai paskolintais, juos rūpestingai prižiūri ir už juos yra autoriui atsakinga).

Lietuviškosios muzikos įgrojimai Stuttgarte

Jau prieš kiek laiko buvome atskiru aplinkraščiu apylinkėms pranešę, kad Krašto Valdybai bendradarbiaujant su PLB Kultūros Fondu Čikagoje, ruošiamas lietuviškos muzikos įgrojimas tikslu pradžioje pagaminti vieną ilgo grojimo patefono plokštelę.

Reikiami įgrojimai jau padaryti lapkričio 5-6 d.d. Stuttgarto radiofono koncertinėje salėje (Villa Berg). Orkestrui (36 asmenų), sudarytam iš Stuttgarto radiofono simfoninio orkestro pučiamųjų, dirigavo iš Čikagos atvykęs žinomas mūsų maršinės muzikos kompozitorius ir dirigentas Bronius Jonušas. Buvo įgroti ir magnetofono juoston užrašyti 23 lietuviškos maršų, tautinių šokių ir kitų panašių dalykų. Šių įgrojimų užtenka net dviem plokštelėm pagaminti.

Įgrojimus buvo apsispręsta atlikti Vokietijoje, nes čia tai kainuoja beveik 5 kartus pigiau negu JAV-ėse. Įgrojimai pavyko labai gerai. Tai liudija dar ir tas faktas, kad Stuttgarto radiofonas davė salę ir reikiamus techninius įrengimus nemokamai, vien už teisę pasidaryti sau įgrojimų magnetofoninę kopiją. Minimi lietuviškos mu-

zikos dalykai ateityje suskambės ir per Stuttgarto radiofoną, o ateityje ir per kitus radiofonus. Po įgrojimų susilaukta dar daug komplimentų iš Stuttgarto radiofono pareigūnų, kurie atvirai prisipažino, jog tikrai nežinoję, kad lietuviška pramoginė muzika turinti tokių gerų, -iš liaudies dainų motyvų kilusių orkestrinių dalykų.

Susipažinus su atatinkamų vokiečių firmų pasiūlymais, apsispręsta pačią plokštelę pagaminti Amerikoje, kur kaip tik tai kainuos kiek pigiau negu Vokietijoje. Bronius Jonušas su reikiamomis magnetofono juostomis XI.10 išplaukė atgal Amerikon ir ten su PLB Kultūros Fondu ir Tautinių šokių komitetu bei lietuviškosios visuomenės talka vykdys plokštelės pagaminimą taip, kad iki Kalėdų galima būtų gauti ją įsigyti.

Šia proga norime pažymėti, kad PLB Vokietijos Krašto Valdyba pati nebūtų turėjusi lėšų orkestro įgrojimams apmokėti, kurių reikėjo arti 5000 DM., tačiau įvertinus reikalo svarbumą ir susilaukus dėl paties projekto gausesnių ir palankesnių pasisakymų negu tai buvo anksčiau kitų kultūrinių priemonių išleidimo atvejuje, KV ryžosi reikiamas lėšas sutelkti kad ir paskolomis. Iš banko buvo gauta 2500 DM. trumpalaikės paskolos, Katalikų Sielovados Direktorius Tėvas Alf. Bernatonis paskolino 1200 DM. Schwetzingene stovinti lietuviška darbo kuopa, vadov. kpt. inž. J. Valiūno, subsidijavo DM. 600 suma. Kaiserslauterne esanti darbo kuopa, vadov. kpt. J. Baltrušaičio, paaukojo 50 DM. Eilė Bendruomenės narių atsiuntė avansinius įmokėjimus plokštelės užsakymo sąskaiton.

Su nuoširdžia padėka atžymime šiuos projekto įvykdymo rėmėjus. Pabrėžiame, kad su minėta pagalba ne vien Krašto Valdybai buvo padarytas malonumas. Rėmėjams priklausys visos lietuviškos visuomenės padėka, kai muzikinės plokštelės formoje pasirodys, galbūt, viena iš veikliausiųjų, populiariausiųjų lietuviškų kultūrinių priemonių.

(Lietuviškoji spauda maloniai prašoma šį pranešimą persispausdinti, savo ruožtu atkreipti į šį projektą lietuviškosios visuomenės dėmesį ir savom priemonėm talkininkauti, kad būtų sudarytos sąlygos pirmai, moderniško aranžemento lietuviškos muzikos plokštelei pasirodyti).

Kultūrinė popietė Stuttgarte

Š.m. lapkričio 9 d. Stuttgarte įvyko apylinkės lietuvių susitikimas. Jo programą organizavo PLB Stuttgarto Apylinkės Valdyba (Pirmininkė S. Jauniškytė) ir PLB Memmingeno Apylinkės Pirmininkas kun. A. Bunga pasitėlkęs talkon M. Budriūno vadovaujamą "Darnos" chorą.

Sekmadienis prasidėjo šv. Mišiomis, kurias Steinhaldeno priemiesčio katalikų bažnyčioje atlaikė kun. Dr. J. Aviža. Susirinkusiai parapijai (dalyvavo daug vokiečių) pritaikytą pamokslą pasakė drauge su kun. A. Bunga ir choru iš Memmingeno atvažiavęs kunigas vokietis. Savo pamoksle jis gražiai paminėjo Lietuvos Nepriklausomybės 40-tąją sukaktį, šv. Kazimiero ir Šiluvos šv. Mergelės jubiliejus, kuriuos šiais metais mini ir švenčia visi lietuviai ir specialiai lietuviai katalikai.

14 val. Memmingeno "Darnos" choras davė koncertą, pateikdamas klausytojams kelioliką lietuviškų dainų, susilaukusių labai gausių klausytojų plojimų ir pakartojimo prašymų. Choro dirigentas M. Budriūnas, šiais metais švenčiąs savo muzikinio darbo 40-ties metų sukaktį, buvo apdovanotas gėlėmis. Po koncerto žodį tarė apylinkės pirm. S. Jauniškytė, KV pirmininkas K. Drunga ir iš Lietuvos kilusių vokiečių "Landsmannschafte" Stuttgarto skyriaus vadovas. Į šį parengimą suvažiavo daug svečių iš tolimesnių apylinkių. Popietė buvo baigta Lietuvos Himnu, kuriam foną sudarė jau Stuttgarto radiofone atliktas puikus įgrojimas, perduotas magnetofonu.

IŠ VASARIO 16-SIOS GIMNAZIJOS GYVENIMO

Biuletenio gavėjų žiniai talpiname kreipimasi, kuris buvo išsiuntinėtas lietuviškajai spaudai su prašymu jį atspausdinti:

Ar užmiršti lietuvių jaunimą Europoje?

Lietuvių jaunimo didžiausias telkinys Vakarų Europoje - VASARIO 16 GIMNAZIJA - jau laukia Kalėdų. Nebetoli ta diena, kada šios gimnazijos mokiniai su mokytojais, susirinę Kalėdų eglutėn, minės iš Tėvynės atsineštą prisiminimą ir viso krikščioniškojo pasaulio švenčiamą Kristaus gimimo sukaktį. Tada prie kalėdinių stalų, nors ir nematomi, bet mintyse pašaukti, sėdės broliai ir sesers, likę pavergtoje Lietuvoje, ir po pasaulį pasklidę Vasario 16 Gimnazijos rėmėjai.

Be įsipareigojimo Lietuvai ir be nuoširdžių santykių su laisvaisiais lietuviais bei jų organizacijomis negalima įsivaizduoti nei mūsų gimnazijos prasmės, nei jos įsikūrimo bei išsilaikymo. Ji yra keliaprasmiškas lietuviškai krikščioniško solidarumo kūrinys. Todėl joks viešas žodis neišreikš pilnai tos padėkos, kuri priklauso visiems gimnazijos geradariams. Jai pajusti ir suprasti reiktų pažvelgti į veidus ir širdis įvairių narių tos didelės šeimos - mūsų gimnazijos, kai ji susispies prie stalų prisiminti Kalėdas. Deja, gimnazijos rėmėjai JAV-se, Kanadoj, Pietų Amerikoj, Australijoje ar ir Europoje negalės tą dieną būti drauge su mokiniais ir mokytojais, kad pajustų savo aukų prasmę lietuviškiems reikalams. Bet dėlto jų vertė nesumažės. Ji bus gyva širdyse ir lietuviško solidarumo istorijoje.

Žinome, kad ne vien mūsų gimnazija reikalinga lietuvių aukų. Todėl PLB Vokietijos Krašto Valdyba ir Vasario 16-sios gimnazijos vadovybė jieško lėšų vokiečių visuomenėj ir jų įstaigose. Yra vilčių, kad pastangos bent ateinančiais metais nebus bergždžios. Bet ir tada gimnazijos išlaikymas pirmiausiai priklausys nuo lietuvių. Jų paramos ji ypač reikalinga dabar, kai sudaromos maisto ir kuro atsargos žiemai, kad mokiniai ir mokytojai nešaltų klasėse, kad po darbo turėtų sveiko maisto, o atvangos valandomis pajustų, kad artimo meilės darbais gyvenimą tobulina.

Kai Kalėdų proga žmonės skiria ir gauna specialių dovanų, tikime, kad laisvieji lietuviai neužmirš ir savo neturtingo vaiko - Vasario 16 Gimnazijos. O kiekvienas paaukotas doleris, markė ar svaras bus pakartotinis įpareigojimas jos mokiniams ir mokytojams geriau įvykdyti tuos tikslus, kurie yra nubrėžti Vasario 16 Gimnazijai. Stipri parama jai taip pat būtų vienas akivaizdžių atsakymų Tėvynės pavergėjų propagandai, kuri pranašauja netolimą galą lietuvių kultūrai ir jos įstaigoms Vakarų pasauly. Paremiant lietuvišką jaunimą ir jo mokymui bei auklėjimui skirtą gimnaziją, būtų dar kartą paliudyta, kad aukos dvasia yra tautinės gyvybės ir laisvės kurstytoja.

(pas.) Dr. J. Grinius,
Vasario 16-sios Gimnazijos
direktorius

(pas.) K. Drunga,
PLB Vokietijos Kr.V-bos
pirmininkas

Vokiečiai paseka lietuvių gimnazija

Kiekvienais metais Vasario 16-sios gimnazijos katalikai moksleiviai Vėlinių išvakarėse aplanko Hüttenfelde mirusių lietuvių kapus, padeda vainiką, uždega žvakių ir pasimeldžia. Šiemet Vėlinių išvakarėse kapelionas Dr. J. Navickas suruošė procesiją su žvakėmis saulei nusileidus. Visi katalikai moksleiviai poromis, kryžiaus ir vainikų vedami, su žvakėmis rankose per miestelį tyliai eisena nuėjo į kapines, kur kapelionas pasakė pamokslą ir atgiedojo Liberą. Prie procesijos

buvo prisijungę kai kurie vietiniai vokiečiai ir dalis lietuvių evangelikų. Pažymėtina, kad nuo to laiko, kai lietuviai gimnazistai pradėjo organizuotai lankyti savo tautiečių kapus, ir Hüttenfeldo vokiečiai prieš Vėlines pradėjo labiau savo mirusių kapus puošti ir degti žvakių.

Susitikimas su vokiečių jaunimu ir lietuviais Stuttgarte

Š.m. lapkričio 9 d. Vasario 16-sios gimnazijos evangelikų Jaunimo Ratelis, vadovaujamas mkt. F. Skėrio, buvo išvykęs į Stuttgartą. Kartu važiavo ir gimnazijos tautinių šokių ratelis. Iškylos tikslas buvo susitikti su vokiečių jaunimu ir susipažinti su Stuttgarto miesto žymenybėmis. Laimingu sutapimu ir Stuttgarto apylinkės lietuviai tą dieną turėjo gausų subuvimą, į kurį buvo atvykęs ir Memmingeno "Darnos" choras, vadovaujamas M. Budriūno.

Evang. Jaunimo namuose gimnazijos ekskursantai susitiko su gausiu būriu vokiečių vyresnių klasių gimnazistų ir studentų. Į evang. jaunimo vadovo kun. Sorgės sveikinimą atsakė mkt. F. Skėrys, primindamas Lietuvos praeitį, lietuvių norą taikiai sugyventi su visais kaimynais ir tas skriaudas, kurias lietuvių tautai padarė Rusija, ypač dabartinė Sov. Sąjunga. Jis taip pat priminė Vasario 16-sios gimnazijos įsikūrimo aplinkybes, nelengvą jos ūkinę būklę, kurią sušvelninti daugiausia padeda rėmėjų būrelių idealizmas. Susitikimui atminti F. Skėrys įteikė kun. Sorgei lietuvišką tautinę juostą. Po to gimnazijos tautinių šokių ratelis su pasisekimu pašoko tris šokius ir atliko nedidelę melodeklamaciją.

Vėliau gimnazistai susitiko su Stuttgarto lietuviais ir "Darnos" chorą. Čia moksleiviai turėjo progos tautiškais šokiais pradžiuginti savo tautiečius, kurių daugelis, gyvendami išsibarstę, seniai bebuvo turėję progos pasimatyti su gausesniu lietuviškojo jaunimo būriu. Pabendravę su savo tautiečiais, patenkinti moksleiviai vakare sugrįžo į gimnaziją.

Nauja anglų kalbos mokytoja

Po vasaros atostogų Vasario 16-sios gimnazijos anglų kalbos mkt. Schubert pareiškė norą dėl persikėlimo į šiaurės Vokietiją pasitraukti iš darbo gimnazijoje. Gimnazijos vadovybė pradėjo skubiai jį ieškoti kito anglų kalbos mokytojo, kuris, jei tik pavyktų, būtų lietuvis ar lietuvė. Šituo tikslu su keliais asmenimis susirašinėjant buvo pasiekta net Kanada. Gimnazijos džiaugsmui tas nelengvas klausimas laimingai išsisprendė, kai anglų kalbą sutiko dėstyti ponė Laima Žliobienė, atvykusi iš JAV Europon pas savo vyrą, studijuojantį mediciną Heidelberge. Ponė L. Žliobienė yra Lietuvos aviacijos kpt. Leonaičio duktė, studijavusi trijuose JAV un-tuose ir dvejus metus buvusi mokytoja. Jos sutikimą dėstyti anglų kalbą gimnazijoje gimnazijos vadovybė labai vertina ir turi vilties, kad jos idealistinis pavyzdys paskatins ir kitus lietuvius mokytojus, dirbančius ne savo specialybėje JAV-se, pakreipti savo žvilgsnį į mūsų gimnaziją. PLB Vokietijos Krašto Valdyba, direktoriui pristčius, p.L. Žliobienę minėtose pareigose patvirtino.

Naujas katalikų kapelionas

Rugpjūčio mėn. dėl sveikatos motyvų kun. Dr. J. Petraičiui iš Vasario 16-sios gimnazijos pasitraukus, beveik du mėnesius nuolatinio katalikų kapeliono ir religijos mokytojo gimnazijoje nebuvo. Tas pareigas laikinai ėjo kun. Dr. V. Poimanskis. Nuo spalio 23 d. tas pareigas eina kun. Dr. J. Navickas. Nepriklausomoj Lietuvoj jis dirbo kapelionu Alytuje, o vėliau Vilkavišio Kunigų seminarijoj profesorium ir tremtyje Sv. Kazimiero kolegijos Romoje prefektu. Nuo 1950 m. kun. Dr. Navickas gyvena Šveicarijoj ir buvo tikybos mokytoju dvejuose

institutuose. Gimnazijoje šalia tikybos pamokų Dr. J. Navickas dar dėsto lotynų kalbą. Jis yra vienas tų gimnazijos mokytojų, kurie daugiausia moka svetimų kalbų.

Gimnazijoje užvedamas sodas

Istorijos mokytojos Dr. J. Deveikės iniciatyva ir mokiniams padedant tinkamoje gimnazijos parko vietoje šį rudenį buvo pasodinta keletas tukstančiai braškių daigų. Jau pradėta sodinti vaismedžiai ir uogų krūmai. Norima pasodinti keliasdešimt obelų, kriaušių, vyšnių bei slyvų ir keleta šimtų agrastų bei serbentų krūmų. Mokiniai prisideda energingai prie šio sumanymo įvykdymo, kuris gimnazijos parką dar labiau pagražins ir su laiku suteiks ir ūkinės naudos.

Dėl šiuo metu sunkokos gimnazijos finansinės padėties, šio sumanymo neįmanoma įvykdyti iš gimnazijos sąmatos. Pati mkt. Dr. Deveikė avansavo reikiamą daigų užpirkimą iš savo kuklių pajamų, o sodininkystės įmonė, kur daigai bei medeliai perkami, sutiko atsilyginimo palaukti iki pavasario. PLB Vokietijos Krašto Valdyba padarė žygių surasti šiam sumanymui įgyvendinti reikiamą lėšų pas užjūrio lietuvius.

(Lietuviškoji spauda maloniai prašoma šią žinutę persispausdinti. Visam sumanymui įgyvendinti reikia iki 150 dol.)

BUITINIAI REIKALAI

Konferencijos Heidelberge ir Esslingene

Š. m. spalio 5 d. Heidelberge įvyko ZAF (Zentralverband der Ausländischen Flüchtlinge in der Bundesrepublik e.V.) organizuotas visų tautybių bendruomenių atstovų bei teisininkų konferenciją, kurioje lietuviams atstovavo KV-os deleguotas mūsų Garbės teismo pirmininkas teisin. J. Kairys. Gi š. m. spalio 22 d. Esslingene įvyko Baden-Wuerttembergo užsieniečių pabėgėlių komisijos (Ausschuss fuer heimalose Auslaender Baden-Wuerttemberg) posėdis. Jame lietuviams atstovavo KV pirmininkas K. Drunga. Kadangi tiek viename, tiek kitame pasitarime programa buvo beveik vienoda, tai pateikiame apie referuotus ar aptartus dalykus vieną bendrą reportažą.

Abiejuose pasitarimuose pagrindinius pranešimus padarė UNO Augštojo Komisarų Pabėgėlių reikalams įstaigos atstovas R. Terrillon ir tos įstaigos teisinis patarėjas Dr. Schirilla. Pasitarimuose be tautinių bendruomenių atstovų dar dalyvavo eilė kitų UNO Augšt. Komisarų įstaigos pareigūnų Baden-Wuerttembergo Pabėgėlių Reikalų ministerijos atstovai ir Caritas, Evangelisches Hilfswerk ir kitų labdaros organizacijų augštesnieji pareigūnai Baden-Wuerttemberge.

Savo pranešimuose minėtos vokiečių ministerijos atstovai painformavo, kad užsieniečių pabėgėlių įkūrdinimo reikalams, o taip pat švietimo, kultūriniais bei šalpos reikalams Federalinė Vokietija ir paskirios kraštai 1950 - 57 m. laikotarpyje iš viso sunaudavo 485 milijonus markių. Be to, vengrų pabėgėlių po sukilimo Vengrijoje šalpos bei įkūrdinimo reikalams 1956-57 m. laikotarpyje dar papildomai sunaudota 64 milijonai markių.

Augšt. Komisarų įstaigos atstovas R. Terrillon referavo apie vad. UNREF programą, kurios tikslas yra prisidėti prie dar esančių stovyklų likvidavimo, parūpinant jose tebesantiems žmonėms butus darbei susirasti palankesnėse vietovėse.

Šiuo metu Vokietijoje dar yra 68 stovyklos su kiek virš 16000 užsieniečių pabėgėlių. Baden-Wuerttemberge dar yra 27 vad. Wahnheim'ai

su apie 3500 gyventojų.

UNREF programai vykdyti UNO Augšt. Komisaro įstaiga gavo šiais metais apie 7 milijonus DM., t.y. tiek, kiek 1955 - 56 - 57 metais drauge sudėjęs. Remiantis gautais ir gausimais pinigais UNREF programos vykdymas prasidės 1959.I.1 ir baigsis 1960.XII.31, nežiūrint, ar bus pavykę visas stovyklas likviduoti.

R. Terrillon pabrėžė, kad šia programa darbo turį viengungiai ar bevaikės šeimos pasinaudoti negalės. Ši kategorija butais turi apsirūpinti pati, remdamasi savo darbo pajamomis ir paskolomis ar paramomis, gaunamomis pagal Vokietijos socialinės butų statybos planus. UNREF programa siekia stovyklų likvidavimo, aprūpinant butais vaikų turinčias šeimas ar darbei jau nebepajėgius asmenis. Bet, pakartotinai pabrėžiame, aprūpinant tik tuos, kurie šiuo metu dar tebegyvena stovyklose.

Šeimoms bei asmenims, kurie jau gyvena privačiai yra šiuo metu tik toks kelias: taupyti, sudaryti sutartis pas "Bausparkasse", siekti gauti pigių kreditų (Landesdarlehen) ir statyti savo namus ar pirkti butus arba per vietines Butų valdybas (Wohnungsamt) gauti išsinuomoti pigesnius butus paskirų Vokietijos kraštų, miestų savivaldybių ar specialių statybos bendrovių statomuose namuose (Soziale Wohnungsbau).

(Šia proga norime painformuoti, kad gyvenamasis namas, kurį pasistatė grupė latvių Ludwigsburge/uerth., irgi atsirado tik tokio būdu. Kiekvienas iš iniciatorių įnešė tam tikrą sumą savų pinigų, kitos lėšos buvo sutelktos pigių paskolų būdu, kurias parūpinti padėjo Ludwigsburgo savivaldybė. Be to, kiekvienas iš būsimųjų to namo gyventojų turėjo pasirašyti ilgą ir nuomos sutartį. Iš viso, pigių valstybinių paskolų galima tikėtis tik tuo atveju, jei daugiabučiai namai galvojama statyti vietovėse, kur yra geros galimybės darbei gauti ir kur nėra pavojaus kad butai galėtų su laiku likti tušti.)

Lageriuose gyvenantieji patarimų dėl pasinaudojimo UNREF programos teikiamomis galimybėmis turi teirautis pas savo vietovėje artimiausius "Eingliederungsberater". Jų adresus turi kiekviena Caritas arba Evangelisches Hilfswerk, o taip pat NCWC įstaiga. Šios įstaigos taip pat teikia patarimų ir tiems, kurie, kaip pvz. bevaikės šeimos ar viengungiai negali pasinaudoti UNREF programa, bet nori gauti butus kitais būdais.

Teisinių reikalų pranešimą padarė Dr. Schirilla ir pabrėžė, kad kiekvienas užsienietis pabėgėlis, buvęs anksčiau IRO globoje, turi turėti vad. "Reiseausweis". Už šio dokumento neturėjiną asmuo gali būti net baudžiamas. Dokumentas išduodamas 5-iems metams ir jo galiojimas turi būti kasmet naujai pratęsiamas. UNO Augšt. Komisaro įstaiga yra paprašiusi vokiečių Vidaus reikalų ministerijos galiojimo pratęsimą vykdyti kas 2 metu. Yra gautas pažadas tai padaryti, tačiau reikalas dar eigoje. ("Reiseausweis" gali gauti tik buvę IRO globotiniai arba po 1950.VI.30 Vokietijon atbėgę ir Nuernberge "Aufnahmebehoerde" pabėgėliais pripažinti asmenys).

Vedami pasitarimai, kad su "Reiseausweis" nereikėtų vizų keliaujant į kitus Vakarų Europos kraštus. Yra didelių galimybių, kad tai bus sutarta. Federalinė Vokietija gi jau kuris laikas vizų įvažiuoti Vokietijon iš kituose kraštuose gyvenančių užsieniečių pabėgėlių, turinčių kitur išduotus "Reiseausweis" (pagal Londono ir Ženevos konvencijas), nebereikalauja. Taip pat vizų pabėgėliams užsieniečiams nebereikalauja Pakistanas ir Islandija.

Toliau buvo painformuota, kad kiekvienas pabėgėlis, dirbęs Vo-

kietijoje mažiau kaip 5 metus ir norįs dabar išemigruoti, gali savo mokėtus mokesčius socialiniams reikalams vėl atgauti. Į užsienį persikėlęs asmuo vokiečių invalidumo ar senatvės rentos iš esmės negali gauti. Išimtį sudaro tik Vakarų Europos unijos kraštai ir Austrija bei Šveicarija, su kuria Vokietija yra sudariusi dvišalią socialinių reikalų sutartį.

Dr. Schirilla taip pat ypatingai kreipė dėmesį į tai, kad visi užsieniečiai atydziai saugotų įvairius darbo pažymėjimus. Labai svarbu turėti apie karo ar pokario metu turėtą darbą. Jei tokių pažymėjimų jau nebeturima, reikia laiku sudaryti liudininkų priesaikinius parodymus (Eidesstattliche Erklaerung). Tai turi lemiamos svarbos rentos gavimo reikaluose.

Neigiami sprendimai (Wiedergutmachung) reikaluose prašomi siųsti UNO Augšt. Komisarui įstaigai Bonnoje, kur tie reikalai bus tiriami ir teikiami nauji patarimai. Ta pačia proga priminta, kad reikalavimai už Wehrmachto rekvezicijas (Entschaedigung) priimami tik iki š.m. XII. 31, kada pagal atatinamą įstatymą baigiasi terminas tos rūšies reikalavimą pateikti.

UNO Augšt. Komisarai numato įsteigti įvairiose vietovėse savo teisinių patarimų įstaigas. Pradžiai Baden/Wuerttemberge jau tokiu teisiniu patarėju numatytas latvis A. Šildė, ir jo įstaigos adresas - Stuttgart, Rendsburgerstrasse 46.

Pasitarimas Hannoverijoje

AGAFIN (Žemutinės Saksonijos užsieniečių pabėgėlių patariamosios tarybos) posėdis įvyko XI.7 Hannoverijoje. Tame organe atstovaujamos 7 tautinės grupės. Lietuviams atstovauja F. Šlenteris. Šiame posėdyje dalyvavo UNO Augšt. Komisarai atstovai - R. Terrillon iš Bonnos ir p. Gussard iš Hannoverio, jų teisinis patarėjas Dr. Schirilla ir Žem. Saksonijos Pabėgėlių ministerijos atstovas Dr. Goedel. Svarstyta irgi stovyklų likvidavimas ir su juo susijęs įkūrdinimas kitur. Tautybių atstovai nusiskundė dėl naujųjų butų brangios nuomos, kuri vietomis siekia DM. 1,55 už kv. m. Taip pat iškeltas per emigraciją sveikatos sumetimais išskirtų šeimų klausimas. Augšt. Komisarai atstovai pareiškė, kad per paskutinius 2 metus dėl naujųjų Vengrijos pabėgėlių sumažėjo emigracijos galimybės. Pats Augšt. Komisarai Dr. Lindt veda derybas su atskiromis valstybėmis, ir pvz. Australija jau sutinka iš Europos priimti 50 ligonių pabėgėlių, kurie turi būti artimiausieji šeimos nariai jau Australijoje gyvenančių emigrantų. Šios rūšies žmonių išileidimas į JAV taip pat jau pradeda judėti. Konstatuota, kad įkūrdinimo patarėjai (Eingliederungsberater), veikiantieji prie Caritas ir Evangelisches Hilfswerk, labai mažai ar visai nepalaiko ryšių su tautybių atstovais, kas sukelia nesusipratimų. Nusiskūsta dėl patalpų trūkumo religiniams ir kultūriniais reikalams. Vokiečių valdžios atstovai pareiškė, kad valdžia mato tokių patalpų reikalingumą, bet tai sunkiai įvykdomas reikalas. Tokių namų pastatymui gal ir atsirastų lėšų (vienam kultūros centrui reiktų apie 300.000 DM.), bet namų priežiūra ir išlaikymas sudarytų kasmet daug išlaidų. Tartasi dėl Varelio senelių prieglaudos likvidavimo ir naujų prieglaudų statymo. Valdžios įstaigose nutarta senelius patalpinti, paskirstant tautybėmis ir tikybomis. Naujų prieglaudų statyba kainuos apie 10 milijonų markių.

Iš Soltau

Čia Hannoverio Evangelisches Hilfswerk įstaiga. XI.4 - 6 buvo sukvieta konferencija užsieniečių pabėgėlių problemoms svarstyti.

Konferencijoje dalyvavo įvairių valdžios įstaigų, vokiečių evangelikų bažnyčios ir tremties evangelikų bei ortodoksų bažnyčių, tarptautinių labdarybės organizacijų ir UNO Aušt. Komisarų atstovai bei stovyklų vadovai, viso apie 70 asmenų. Lietuvių Evangelikų Liuteronų Bažnyčia atstovavo kun. senj. A. Keleris ir PLB Vokietijos KV-ai F. Šlenteris. Svarstyta pabėgėlių materialinė ir dvasinė globa bei parama. UNO Aušt. Komisarų atstovas pakartojo, kad UNO šalpa ir globa baigiasi su 1960 metais ir todėl vokiečių valdžia nori iki tada likviduoti visas užsieniečių stovyklas. Daug diskusijų sukėlė butų nuomos ir darbo klausimai.

Dėl emigracijos išskirtų šeimų reikalas

UNO Augšt. Komisarų įstaiga yra pasižadėjusi rimtai padėti per emigraciją ir dėl ligos išskirtoms šeimoms sujungti. Tuo tikslu tautybės prašomos pristatyti tai įstaigai atitinkamų asmenų sąrašus.

Krašto Valdyba, siekdama skubiausiai šiame reikale tarpininkauti, prašo Bendruomenės narius, kurie dėl ligos negalėjo su šeima išemigruoti, prisiųsti Krašto Valdybai tokius davinius: 1) savo adresu, 2) šeimos adresą JAV-ėse ar kur kitur, kokiam konsulate užvesta byla, 3) per kokią organizaciją tvarkomi emigraciniai reikalai.

IŠ APYLINKIŲ GYVENIMO

Wehnen - Š.m. spalio 27 d. čia evangelikų parapiją aplankė Pasaulinės Liuteronų Tarnybos vokiečių skyriaus įgaliotinis, bažnyčios patarėjas K. Nagengast iš Stuttgarto, lydimas Pasaulio Liuteronų sąj. tremties bažnyčioms atstovo L. Pavuls. Kun. Nagengast atlaikė stovyklos koplyčioje vakare trumpas pamaldas, į kurias susirinko pilna koplyčia parapijiečių. Kun. senj. A. Keleris pasveikino svečius ir parapijos vardu studentė A. Liudžiavaitytė įteikė svečiams dovanų: kun. Nagengastui gražų lietuvišką rankdarbį - austą takelį ir knygą apie lietuvių meną, o L. Pavulsui - tokią pat knygą. Po pamaldų kun. Nagengast plačiai painformavo apie Pasaulinės Liuteronų Tarnybos darbus, padedant vargstantiems žmonėms nelaimių ištiktuose kraštuose. Po šios paskaitos svečiams buvo suruošta vakarienė.

Spalio 26 d. kun. senj. Keleris sutuokė Evaldą Muškotą ir Olgą Fromertaitę bei Richardą Muškotą ir Lydyją Stanaitytę. Abu broliai Muškotai yra kilę nuo Marijampolės. E. Muškotas ir jo žmona šiemet atvyko iš Lietuvos.

Rugpiūčio pabaigoje kelios šeimos išsikėlė iš stovyklos į Bremeną, kur gavo naujai pastatytus, moderniškai įrengtus butus. Jų tarpe yra ir kun. senj. A. Keleris. Jo adresas dabar yra toks: BREMEN 17, Ferdinand Lassalle Str. 20.

Geesthacht - XI.2 d., kaip ir kasmet Vėlinių proga į Spakenbergo lietuvių kapines apylinkės gyventojai susirinko savo mirusiųjų pagerbti bei už juos pasimelsti. Čia guli palaidoti 40 tautiečių. Jų kapai buvo papuošti žalumynais bei gėlėmis ir ant kiekvieno kapo uždegtos žvakutės. Kun. V. Šarka pasakė tam vakarui pritaikintą pamokslą ir su susirinkusiais pasimeldė už mirusiuosius. Jų minėjimas užbaigtas sugiedant Tautos Himną.

Hamburgas - Čia išėjo jau Nr. 18 vietinių lietuvių leidžiamo informacinio lapelio "Aušros Vartai". Šiame biuletenukyje apylinkės nariai plačiai informuojami apie visus jiems rūpimus reikalus, o taip pat patalpinta daug aktualių žinių iš apylinkės ir jos narių gyvenimo.

ĮVAIRIOS ŽINIOS BEI PRANEŠIMAI

Vokietijos vyriausybės nusistatymas dėl sienų

Pokalbiuose tarp lietuvių ar su vokiečiais būna kartais neaiškumų dėl Federalinės Vokietijos vyriausybės nusistatymo Vokietijos sienų klausimu. Šiuo reikalu, tiek vokiečių, tiek lietuvių spaudoje yra buvę eilė paaškinimų. Neaiškumams pašalinti pakartotinai primename, kad pvz. ir Vokietijoje leidžiamas "Pressedienst der Heimatvertriebenen", Nr. 38-58, 1958. IX. 18, cituoja Vokietijos užsienio reikalų ministerio Bundestage 1957. I. 31 padarytą pareiškimą, kuriame pakartojama, kad Federalinės Vokietijos vyriausybė teritorijos klausimu laikosi Reicho 1937. XII. 31 sienų pagrindo. Pareiškimo teksto vertimas yra toks:

"...Federalinė vyriausybė yra pakartotinai savo nusistatymą dėl šių klausimų išreiškusi. Ji yra su savo sąjungininkais vieningos nuomonės, kad galutinis Vokietijos sienų nustatymas turi būti atidėtas visai Vokietijai pritaikyto sutvarkymo laisvai sudarytoje taikos sutartyje. Tik apjungtos Vokietijos vyriausybė ir visos tautos išrinkta tautos atstovybė yra legituota padaryti sprendimą dėl Vokietijos rytinių sienų ateityje. Federalinė vyriausybė laikosi nusistatymo, kad derybos tais klausimais neprivalo palikti jokių abejonių, jog tarptautinės teisės rėmuose Vokietijos teritorijos stoviui pagrindą sudaro Vokiečių Reicho sienos 1937 m. gruodžio 31 d. ir kad vokiečių tauta, Oder-Neissės linijos negali pripažinti kaip dabartinės ar būsimos Vokietijos sienos..."

Baltų Draugijos Vokietijoje parengimai

Š. m. spalio 5 d. Stuttgarte įvyko šios draugijos valdybos posėdis. Iš lietuvių jame dalyvavo K. Druga ir V. Banaitis. Nutarta suruošti pabaltiečių Kultūros dienas Würzburge. Jos įvyks gruodžio būvyje. Programoje numatyta prof. Dr. V. Jungferio paskaita, Pabaltijo tautų literatūros vertimų vokiečių kalbon rečitalis ir muzikos koncertas. Be lietuviškos literatūros vertimų rečitavimo bei muzikos kūrinių rengiamame koncerte, Würzburge bus dar išstatyta lietuviškos grafikos darbų paroda, šiom dienom pasibaigusi Münchene.

Toliau numatyta ateinantį pavasarį tokį pat parengimą suruošti Münsteryje, Vestfalijoje ir didesnę parengimą 1959 metų būvyje Berlyne.

Iš Lietuvos kilusių vokiečių veikla.

Iš Lietuvos kilę vokiečiai yra susitelkę organizacijoje, vadinamoje "Die Landsmannschaft der Deutschen aus Litauen, e.V." Organizacija turi apie keliolika tūkstančių narių. Atitinkamai Vokietijos federalinei struktūrai, ši organizacija yra pasiskirščiusi "Landesverbandais".

Šių metų rugsėjo 21 d. Bochume įvyko V-sis Nordrhein-Vestfalijos junginio suvažiavimas, kurio metu dalyviai išklause iškilmingų pamaldų ir dalyvavo akte paįvairintame programiniuose pasirodymais. Kvietimus dalyvauti suvažiavime buvo gavę ir toje srityje gyvenančių lietuvių bendruomenės atstovai. Kalbamos vokiečių organizacijos padalinio Nordrhein-Vestfalijoje pirmininkas yra A. Unger.

Taip pat spalio pradžioje metiniam susirinkimui buvo susirinkę Schleswig-Holsteine gyvenančių lietuvių vokiečiai. Šio padalinio pirminku buvo vėl perinktas Artūras Hoffmannas. Šį susirinkimą ir jo metu įvykusį iškilmingą aktą aprašė Rendsburge leidžiamas "Schleswig-Holsteinische Landeszeitung". Reportaže tarp kita ko sakoma:

"Priešingai negu pavyzdžiui Rytprūsių "Landsmannschaftas", šisai (iš Lietuvos kilusių vokiečių - m.p.) "Landsmannschaftas" nesiekia

atgauti savo senosios tėvynės. Lietuvos vokiečiai susirado sau naują tėvynę ir yra ja patenkinti. Šimtmečiais savo likimui palikti vokiečiai Lietuvoje davė pavyzdį, kad taikus įsikurdinimas nevokiškose srityse yra ir be kardo įmanomas. Be to, jie įrodė, kad vokiečiai ir su kitom tautybėm gali gyventi geruose kaimyniniuose santykiuose. Kaip tik būsimos, tapsimos "Naujosios Europos" akivaizdoje šis faktas turi didelės reikšmės. Todėl Lietuvos vokiečiai skaito savo pareiga buvusios tėvynės atžvilgiu veikti ir naujoje tėvynėje tokių gerų santykių kūrimo linkme..."

Taip pat ir Stuttgarte vietinė bendruomenės apylinkė palaiko gerus santykius su iš Lietuvos kilusių vokiečių junginiu Baden-Württemberge. Abipusiškai lankomasi parengimuose ir asmeniškai bendraujama.

Krašto Valdyba kviečia bendruomenės apylinkes palaikyti gerus santykius su minėta buvusių Lietuvos piliečių vokiečių organizacija ir siekti, esant reikalui, jos talkos Lietuvos reikalui vokiečių visuomenėje skleisti ir Lietuvos laisvės atstatymui draugų laimėti.

S k e l b i m a i

-Jieškoma pirkti J. Paškevičiaus vokiškai-lietuviško žodyno. Krašto Valdyba maloniai prašo žinančius, kur galima jį gauti, pranešti tai jai.

-4203 Labor Service Companie (G) Klubas prašo paskelbti šį pranešimą:

Nuo 1958 m. gruodžio 8 d. bus išnuomuojamas, iš viešų varžytinių, 4203 Lbr Ser Kuopos Miesau

K l u b o b u f e t a s.

Norintieji minimą klubo bufetą nuomoti, dėl sąlygų prašomi kreiptis šiuo adresu: 4203 LS CO, Bruchmühlbach/Pfalz, Postfach 65.

-Jieškoma lietuviškų pašto ženklų. Krašto Valdyba gauna iš vokiečių pasiteiravimų, kur galima būtų gauti išigyti lietuviškų pašto ženklų. Turintieji jų ir norintieji juos parduoti prašomi apie tai mums pranešti.

-Dar galima gauti darbo lietuvių darbo kuopose prie JAV armijos dalinių Vokietijoje. Kiekvienas sveikas vyras gali būti priimtas. Amžius - nuo 18 iki 58 m. Mėnesinė alga, pilno išlaikymo neskaitant, apie DM 250 grynais. Vėliau atlyginimas kyla. Kiekvienas apdraudžiamas pagal socialinius Vokietijos įstatymus. Smulkesnių informacijų gauti ar prašymus pateikti galima šiais adresais:

1. Kpt. J. Valiūnas, Schwetzingen/Baden, Tompkins Barracks, 8591 LS Co.
2. Kpt. J. Baltrušaitis, Kaiserslautern 2, Postfach 323,
3. Kpt. J. Matulaitis, Heidesheim/Rhein, Uhlerborn, 4204 LS Co.
4. Kpt. J. Venckus, Miesau/Pfalz, Postfach, 4203 LS Co.
5. Kpt. V. Beringas, Kaiserslautern, Postfach 232.

M ū s ū m i r u s i e j i

Š.m. rugsėjo 4 d. staiga mirė PLB Neustadt, Holsteine apylinkės narys Kazys S n e l i u s. Velionis buvo palaidotas rugsėjo 8 d. Neustadto miesto kapinėse. Į kapus palydėti susirinko būrys artimųjų ir apylinkės narių. Laidotuvių apeigas atliko vietinis vokiečių katalikų kunigas.

Tebūnie lengva Kaziui Sneliui svetimoji žemelė.

1958. XI. 20

P A J I E Š K O J I M A I

Per Tarptautinį bei Vokietijos Raudonąjį Kryžių pajieškomi šie asmenys:

Kas pajieškomas:

Kas pajieško

Ancevičienė (Meškauskaitė) Justina,
gim. 1874.8.15 Kražiuose. Manoma, kad
1950 m. išemigravo į Ameriką.

Juozas Garnis, iš Rusijos.

Bieliukienė Stasė, gim. Marijampolėje.

Vyras Juozas Bieliukas,
169 Avondale Avenue, Hamilton,
Ont. Kanada

Bataitis Pranas, gim. 1929 m. Lietu-
voje, sūnus Prano. Paskutinės žinios
1944 m. iš Vokietijos.

Motina Dominika Jačnienė,
iš Lietuvos.

Bitinas Jonas, gim. 1923 m. Naumiestyje,
sūnus Mykolo. Paskutinės žinios iš
Italijos fronto.

Motina Jadvyga Bitinienė,
iš Lietuvos.

Bulkaitis Jaunutis, gim. 1925 m. spalio Vokiečių Raudonasis Kryžius.
13 d. Lietuvoje.

Bitinas Mykolas, gim. 1923 m. Nau-
miestyje. Paskutinės žinios 1944 m.
iš Vokietijos.

Žmona Jadvyga Bitinienė

Bartkus Adomas, gim. 1927.12.9
Lietuvoje, sūnus Jono. Paskutinės
žinios 1946 m. iš Rebđorfosto-
vyklos.

Sesuo Valerija Buožienė

Bulkaitis Jaunutis, gim. 1925.10.13
Lietuvoje. Paskutinės žinios iš
Rusijos.

Aldona Bulkaitytė, iš Austra-
lijos.

Bernatavičius Jonas, gim. 1925 m.
sūnus Jono.

Pajieško giminės iš Lietuvos.

Driaunevičius Jonas, gim. 1917.8.5,
sūnus Juozo. Paskutinės žinios 1946 m.
iš Halendorfo stovyklos.

Žmona Stasė Driaunevičienė,
iš Lietuvos.

Čekas Andrius su šeima.

J. Daniusevičius, iš Amerikos

Frenkelienė Ludmila (Karulinaitė)
gim. 1905 m. Panevežyje.

Stefa Karulinienė

Kas pajieškomas:

Glickenstein Chena, gim. 1931 m.
Glickenstein Chawa, gim. 1935 m.
Glickenstein Mosche, gim. 1937 m.

Jūras Zigmas, gim. Lietuvoje,
 sūnus Prano. Paskutinės žinios
 1946 m. iš Londono

Jarmolovičius Linetinas, gim. 1906 m.
 Kaune, sūnus Antano ir Petronėlės.

Jarmolovičius Stasys, gim. 1908 m.
 Kaune

Jarmolovičienė Regina
Jarmolovičiūtė Genovaitė (Statkienė),
 gim. 1902 m. Kaune

Jodis Vytautas, gim. 1923.4.23 Ukmer-
 gėje, sūnus Povilo. Paskutinės žinios
 1944 m. iš Vokietijos

Keleris Albertas, gim. 1915 m. Lietu-
 voje, sūnus Adolfo

Kozemerėnas Feliksas, gim. 1908.1.14
 Vilniuje. Paskutinės žinios 1948 m.
 iš naujo stovyklos.

Laimus Alfonsas, gim. 1910 m. Panevė-
 žyje.

Laurinaitis Adolfas, gim. 1892 m.
 sūnus Petro. Nuo 1913 m. gyvena
 Argentinoje.

Misiūnas Juozas, 30 - 35 met. amžiaus
 1946 m. gyveno Dillingen'o stovykloje.

Matikov Petras, gim. 1903 m. Lietu-
 voje. Paskutinės žinios 1947 m. iš
 Salzgitter.

Martinkus Zigmas, gim. 1910 m.
 Manoma, kad išemigravo į Australiją.

Naumowitz Michael, gim. 1923.10.23

Kas pajieško:

Motina Zilla Glickenstein
 " " "
 " " "
 /Ilgirdas Jūras, iš Lietuvos

Brolis Antanas Jarmolovičius
 " " "
 " " "
 Sūnus Antanas Jarmolovičius
 Brolis Antanas Jarmolovičius
 Motina Veronika Jodienė, iš
 Lietuvos.

Sūnus Zigfridas Keleris, iš
 Lietuvos.

Sesuo Konstantina Kozemerė-
 naitė.

Kazimiera Mathis iš Amerikos.

Brolis Petras Laurinaitis,
 iš Lietuvos.

Petras Juknevičius, iš Amerikos

Vokiečių Raudonasis Kryžius

Živilė Martinkutė, iš Lie-
 tuvos.

Vokiečių Raudonasis Kryžius

Kas pajieškomas:Panuskiš Kazys.

Rusas Antanas, gim. 1902 m. Vil-
kaviškyje. Paskutinės žinios
1944 m. iš Stalingrado.

Rusienė Aleksandra, (Lutkaitė)
gim. 1907 m. Lietuvoje. Paskutinės
žinios 1944 m. iš Lietuvos.

Sass-Kortschinsky Vadim, gim.
1912.10.4, sūnus Leono ir jo
žmona Katarina gim. Kšchli.
Paskutinės žinios 1941 m. iš
Lenkijos.

Triškienė (Bildaitė) Uršulė
ir vaikai: Birutė gim. 1930 m.
Jonas gim. 1932 m. ir Petras
gim. 1936.9.10

Vaitkevičius Jonas, gim. 1895 m.

Vaitkevičienė Vincenta, gim.
1898 m.

Vaitkevičiūtė Natalija, gim. 1932 m.Vaitkevičiūtė Nastazija, gim. 1935 m.Vaitkevičius Vitas, gim. 1936 m.Venckus Andrius, gim. 1904.2.20

Pajieškoma jo žmona

Vismin Eduard, gim. 1921 m.. Pasku-
tinės žinios 1944 m. iš Lietuvos.

Zubinienė Genė, gim. 1927 m.

Korsakienė Vanda gimus Mariam-
polėje, vyras Jonas

Kas pajieško:

Vokiečių Raudonasis Kryžius

A. Silvano, iš Italijos.

A. Silvano, iš Italijos.

Motina iš Lietuvos.

Stasys Triškus, iš Lietuvos

Antanas Vaitkevičius, gim.
1924.8.12

Antanas Vaitkevičius

" "

" "

" "

Motina E. Mazitova, iš Latvijos

Giminės iš Lietuvos

E. Tijunelienė, iš Amerikos